

Regelförenkling

De svenska regelsystemen sätts på nationell nivå men tillämpningen ska ske på lokal och regional nivå. På den nationella nivån arbetar man sedan några år med att förenkla reglerna.

➤ I slutet på 2008 startade Nutek ett projekt för att utreda vilka problemen är som företagen har på lokal och regional nivå med tillämpningen av regler vid myndighetsutövning.

Resultatet ska vara vägledande för förenklingsarbetet på lokal och regional nivå. Det första steget som genomfördes i studien var att kartlägga hur kommunernas och länsstyrelsernas myndighetsutövningen ser ut. Nästa steg blev att inventera företagets syn och problemen.

FRÅN KOMMUNENS SIDA

Kommunens tjänstemän tolkar vägledningarna och organiserar en verksamhet där enskilda myndighetspersoner tillämpar regelverket i kontakten med ett företag. Därför är det viktigt att man ser över hela kedjan när regelförenklingsarbetet ska genomföras. Tjänstemannen är ofta den som har möjlighet att påverka hur företagen uppfattar reglerna. Det gör tjänstemannens roll mycket viktig i sammanhanget. Man bör därför se över förutsättningar som den så kallade "närbyråkraten" har. Viktiga frågor kan till exempel vara:

- Vilka resurser har handläggaren till sitt förfogande?
- Hur är arbetet organiserat?
- Hur och till vem rapporterar man?
- Vilket internt stöd finns? Hur ser rekryteringen ut?
- Hur ser vidareutbildningen ut?
- Hur får man erfarna handläggare att stanna kvar?
- Vilka nätverk finns för stöd och råd?
- Vilket stöd ger de centrala myndigheterna utifrån närbyråkratens perspektiv och behov?
- Vilka olika roller klarar handläggaren axla i arbetet med att tolka och tillämpa lagstiftning, följa riktlinjer och samtidigt ha en rådgivande funktion?

BRISTANDE FÖRSTÅELSE OCH OLIKA REGELTOLKNINGAR

Ett av de problem som företagen tagit upp är att det brister hos lokala och regionala myndigheter när det gäller företagets villkor i myndighetsutövningen. Därför kan en informationsinsats om företagets situation till de lokala och regionala myndigheterna vara bra. Det skiljer sig också i tillämpningen av reglerna mellan länsstyrelser och kommuner och detta är ännu ett problem som före-

tagen lyft fram. Att arbeta med likformiga bedömningar är därför ett bra sätt att åtgärda det här problemet. Eftersom länsstyrelserna styrs av regeringen kan regelförenklingar föras in i regleringsbrev och instruktioner från staten.

KVALITATIVA MÄTNINGAR

Tillväxtverket mäter de administrativa kostnader företagen har för att följa den svenska lagstiftningen. Målet är att minska de administrativa kostnaderna med minst 25 procent fram till hösten 2010 och mätningarna ska användas som verktyg när reglerna ska förenklas.

MÄTMODELL

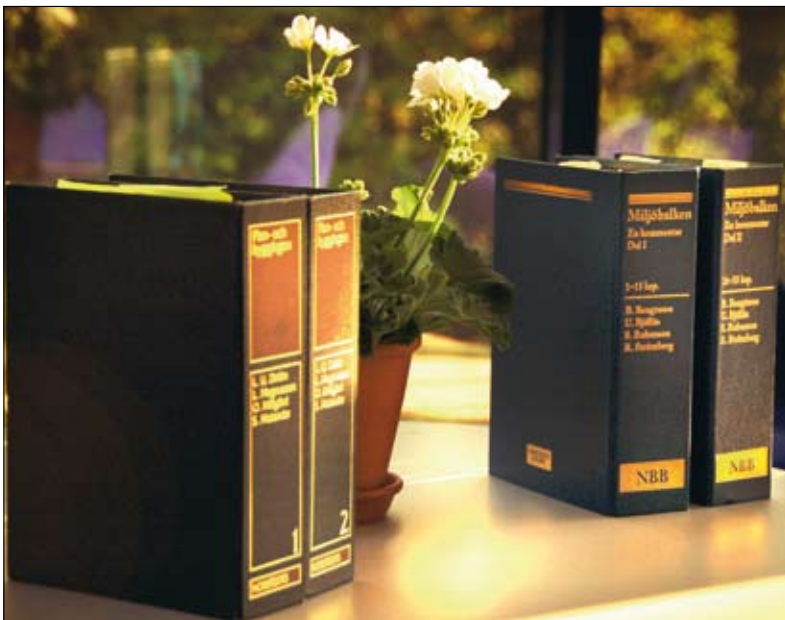
Den metod som används kallas standardkostnadsmodellen, SKM, och har använts i flera andra EU-länder också. Den bygger på värderingar av hur mycket tid ett normaleffektivt företag avsätter för att följa de krav som finns i lagstiftningen. Standardkostnadsmodellen är därmed inte någon statistisk metod, utan en kvalitativ metod som baseras på bedömningar utifrån djupintervjuer med företagen. Mätningarna läggs in i Tillväxtverkets databas Malin. De kommer att sparas där för att underlätta uppföljningar.

RAPPORT

Resultatet av Tillväxtverkets mätningar redovisas i rapportform som går att ladda ner från verkets hemsida, tillvaxtverket.se. Den senaste rapporten beskriver hur den administrativa kostnaden förändrats från 2008-01-01 till och med 2008-12-31. Nollbas-mätningen av administrativa kostnader för miljöområdet utgår från lagstiftningen som den såg ut 1 juli 2006 men i maj 2009 uppdaterades rapporten med förändringar som skett under åren. Resultaten visar att de administrativa kostnaderna på miljöområdet efter den utförda uppdateringen har minskat med ca 92 miljoner kronor, eller 2,5 procent jämfört med nollbas-mätningen. Den enskilt största förändringen, en minskning med ca 66 miljoner kronor, har Miljödepartementets nya klassificering av miljöfarliga verksamheter haft.

Cicci Wik

Källor: tillvaxtverket.se och regeringen.se

ETT URVAL AV FÖRETAGENS KOMMENTARER KRING REGELVERKEN:

➤ För ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet uppger flertalet företag att handläggningstiderna är för långa och flera företag uppger att den stora kostnaden ligger här snarare än i det effektiva arbete man måste lägga ned under ansökningsprocessen. Ett företag uppger att den handläggare man haft gått i pension vilket lett till att ärendet blivit liggande utan behandling i en månad. Detta leder dels till en försening av hela verksamhetens processer och dels till att man får avsätta konsulttid till att bevaka och ligga på ärendet vilket ytterligare fördyrar kravet.

➤ Vidare pekar man på att det är stora skillnader mellan hur olika länsstyrelser behandlar ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Företagen upplever att en samordning mellan länsstyrelserna när det gäller krav på och behandling av tillståndsansökningar skulle behövas. Ett förslag som framkommit kring hur en sådan samordning kan åstadkommas är att Naturvårdsverket skulle kunna skapa ett antal typfall för ansökan om miljöfarlig verksamhet och låta alla länsstyrelser behandla dem för att avgöra i vilka delar av processen skillnaderna är störst. Det har också lyfts fram att tydligare lagstiftning vad avser till exempel gränsvärden och dylikt skulle kunna minska tolkningsutrymmet och göra ansökan mer likvärdig i olika delar av landet.

➤ Länsstyrelser "överbehandlar" ärenden för att undvika att beslutet sedan överklagas av till exempel allmänheten.

➤ Vidare har framkommit att indelningen i verksamhetsgrupper skapar problem då avfallsanläggningar hamnar i så många grupper att de betalar flera tillsyns- och prövningsavgifter. Här menar man att verksamhetsgrupperna behöver en översyn.

➤ I allmänhet tycker man att det är bra att man kan rapportera miljörapporten elektroniskt men att det måste kunna ske smidigare. Exempelvis efterfrågas en möjlighet för VD att signera rapporten elektroniskt. Företagen efterfrågar bättre instruktioner för SMP och fler vägledande exempel för hur man kan göra rent praktiskt. Speciellt emissionsdeklarationen behöver bättre instruktioner och förenkling, exempelvis har man inte kunnat rapportera i rätt enhet då onlineblanketten inte tillät det.

➤ Ett antal företag har lyft fram att miljörapporten sker efter ett alltför strikt format. Ofta används miljörapporten till andra syften än bara inlämning till myndighet och när det ställs krav på att rapporteringen ska ske efter en viss mall blir rapporten kantig och oanvändbar till andra syften. En anpassning av rapporten till företagets verksamhet är ett annat önskemål. Mallen upplevs här som oöverskådlig och onödigt omfattande eftersom vissa delar så uppenbart inte gäller ett visst företag men att de ändå måste lägga tid på att fylla i uppgifterna.

➤ Kraven på rapporten bör anpassas till tillståndet likväl som verksamheten. Vissa tillsynsmyndigheter kräver att rapporten inkluderar uppgifter som inte har med tillståndet att göra eller kräver uppgifter som är svåra att inkludera. Detta gäller i första hand inte uppgifter som krävs enligt tillståndet utan krav på uppgifter som tillsynsmyndigheten för fram varje år inför rapporteringen. Man upplever i hög grad att Naturvårdsverket har god kompetens men att vägen är lång mellan verket och kommunen som är tillsynsmyndighet. Detta upplevs också som en av anledningarna till att tillsynsmyndigheten ställer krav som upplevs som alltför betungande och onödiga (se ovan).

➤ Flera företag har också framfört en önskan om en kontaktperson på Naturvårdsverket eller tillsynsmyndighet vilket skulle medföra kontinuitet i kraven och en över tiden bibehållen kunskap om företagets verksamhet och behov.

➤ Ett företag lyfte fram idén om att på något sätt baka in miljöcertifiering i rapporteringen. Enligt deras mening innebär certifieringen att företaget följer vissa rutiner vilket skulle kunna vara ett värde i rapporten och i förlängningen kunna innebära att rapporteringen kan förenklas då certifieringen i sig är en kvalitetsstämpel för verksamheten i miljöavseende.

➤ Rapporteringen till batteriregistret anses generellt som oproblematisk. Ett företag var dock tvunget att rapportera dubbelt, både till El-kretsen och BlyBatteriretur som sedan i sin tur rapporterade till Naturvårdsverket, vilket upplevdes som onödigt.

➤ Även förslag på möjligheten att rapportera i batteriregistret för ett samlat kvartal istället för månad för månad har framkommit i intervjuerna.

Minskade kostnader

Under 2008 minskade företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler med närmare fyra procent. Det visar en mätning som Tillväxtverket gjort på regeringens uppdrag.

Merparten av åtgärderna som är genomförda i förenklingsarbetet är inriktade på att minska de administrativa kostnaderna, men det finns även ett flertal åtgärder som leder till förbättrad service och tillgänglighet, kortare handläggningstider samt samordning av uppgiftsinhämtande.

- Det trendbrott vi nu ser är mycket glädjande. Men för att nå ända fram under mandatperioden krävs fler konkreta förenklingsåtgärder inom viktiga områden för företagen. Dessutom måste departement och myndigheter ge ännu bättre återkoppling på de förslag som näringslivet lämnat, säger Maud Olofsson.

Näringslivsminister
Maud Olofsson.
Foto: Pawel Flato

LRF tycker att regeringen har vidtagit flera bra åtgärder, uppdrag till myndigheter och departement, en ny förordning

LRFs förbundsordförande
Lars-Göran Pettersson
Foto: Ester Sorri

om analyser och ett Regelråd.
- Men för att lyckas med regel-förenklingsarbetet måste det drivas med ännu större kraft och kommunerna måste sätta upp samma mål som finns på myndighetsnivå. Det är först när företagarna ser förenklingsarna i sin vardag som arbetet har lyckats, säger Lars-Göran Pettersson.

Källor: Tillväxtverket och LRF